

1975

ა ბ ვ ი ს ტ ო

1 9 2 ' 4 წ ე ლ ი

ოკვანო სპ. სოც.-დემ. პარტიის საზღვარ-გარეთელ ბიუროსი.
Organe du Bureau à l' Etranger du parti Social-démocrate de Géorgie.

დ ვ ა ნ ი

დ რ ა პ ე ა

" NOTRE DRAPEAU "

დაარსებულია ნოე შორდანიას მიერ.

№ 84

ა ბ ვ ი ს ტ ო

1975

3 ა რ ი ზ ი

ა გ ვ ი ს ტ ო

ხალხი დაირაზმა თავისუფლების, საკუთარი მართველობის, საკუთარი სახელმწიფოს დასაბრუნებლად.

ამ დროშით მიდიოდა ერის ყველა სასიცოცხლო ძალები; ყველა ჩაგრული და უფლება აყრილი საზოგადოება.

ისტორიამ არ იცის ისეთი ერი, რომელსაც თავის შელახულ უფლების აღსადგენად იარაღისთვის არ მიემართოს. რამდენი ასეთი მომენტი განვლო, მაგალითად საფრანგეთმა უკანასკნელ საუკუნეებში? აჯანყება აჯანყებას მისდევდა, სანამ საბოლოოდ არ შექმნა მან თავისი სურვილის გამომხატველი წყობილება.

რამდენი ბრძოლა მისცა იტალიელთა რაზმებმა აესტრიის მთავრობას, სამშობლოს განსათავისუფლებლად და აღსადგენად? და ასე ყველა ერში.

გავისხენოთ საქართველოს წარსული, განა ჩვენი მატანე სავსე არ არის აჯანყებებით — სპარსთა, თურქთა, არაბთა და სხვა უცხო მტარვლების წინააღმდეგ? განა 19 საუკუნეში, იმავე იარაღს არ მივმართეთ მრავალჯერ? ქართველობას არ სჩვევია ქედმოხრილობა, ბატონის წინაშე მუცლით ფორთხვა.

24 წ. აგვისტოს აჯანყებაში გამოიხატა ერის სასიცოცხლო ძალა, მისი უნარი და მხნეობა. მან ამცნო ქვეყნიერებას, რომ მისი სურვილი თავისუფლების დასაბრუნებლად გარდაუვალა. დამპყრობელთა და მას შორის ორმო გათხრილია; მისი რწმენა ურყევია: იყოს თავისუფალი, აღადგინოს საკუთარი, ქართული სახელმწიფო.

თუ აჯანყება წარსულში ერთი დიდი იარაღთაგანი იყო განთავისუფლებისა, გამართლებული და აუცილებელი, მიმდინარე ეპოქის გზაზე, მრავალი პოლიტიკური მოვლენათა და ფაქტორთა ზეგავლენით, და ერის ფიზიკური სხეულის შენარჩუნების უზრუნველყოფა უკარნახებს მას უკიდურეს საშუალებისაგან თავის შეკავებას, რომლის გამოყენებას შეუძლია, კბილებამდე შეიარაღებული მპყრობელის რისხვამ საფრთხეში ჩააგდოს მისი მოდგმის არსებობაც კი. . . მაგრამ ეს სრულებით არ ნიშნავს, ეროვნულად დამონებული ერი, ამა თუ იმ მისაღებ ფორ-

მეზში არ გამოხატავდეს თავის ღრმა სურვილის ცხოველმყოფობას. ერი, რომელიც არ მოქმედობს, არ ზოიბოვს, ამა თუ იმ სახით არ ააშკარავებს მისწრაფებას თავისუფლებისათვის, მას არავინ ანგარიშს არ გაუწევს, წინააღმდეგ შემთხვევაში კი, მის მოთხოვნილებას, ბრძოლას, დაძაბული ყურადღებით თვალყურს ადევნებს მტერი და მოყვარე.

ეროვნული განმათავისუფლებელი მოძრაობის ვზები მრავალგვარია. უდავოა, უმთავრეს ძალას წარმოადგენს საკუთარი ეროვნული ძალები და ერის შინაური სოციალ-პოლიტიკური პირობები, რომელიც დროთა-ცვალებადობაში ვითარდებიან, იცვლებიან. . .

ერი რომ განთავისუფლდეს სხვისი ჩავერისაგან, მარტო შინაური ძალები არ კმარა, მით უმეტეს, დღევანდელ ხანაში, როცა საერთაშორისო მოვლენები, ერთა ანტერესები მეტად დახლართულია, ერთი მეორეზე გადამბულია, ადგილობრივი საკითხი, ერთი რგოლია საერთაშორისო პოლიტიკისა; ასეთ ვითარებაში, კითხვას სწყვეტს არა მარტო შინაური ძალები, არამედ საერთაშორისოც. . .

მაგალითად, პოლონეთმა თავისუფლება მოიპოვა, მხოლოდ მაშინ, როცა საერთაშორისო მდგომარეობა მის სასარგებლოდ შეიცვალა. ჩები პატრიოტები ვერ ეღიბებოდნენ დამოუკიდებლობას, რომ მაშინდელი, ე. წ. ანტანტა არ დახმარებოდა. ბალკანეთის ერები, ვერ განთავისუფლებოდნენ ოსმალეთის ბატონობისაგან, რომ ევროპა არ ყოფილიყო ოსმალეთის წინააღმდეგ. მაწასა-დამე, ამ ერთა განთავისუფლებას ხელი შეუწყო საერთაშორისო ინტერესთა ერთი მეორესთან დაპირისპირებამ და შეჯახებამ.

არ შეიძლება ითქვას რომელი ფაქტორი თამაშობდა გადმწყვეტ როლს ამ ერების განთავისუფლებაში.

პოლონეთი რომ თვითონ არ ყოფილიყო დარაზმული, ეროვნული სულით ძლიერი და თავისუფლების მოპოების სურვილით აღვსილი, მარტო საგარეო ფაქტორი მას თავისუფლებას არ დაუმკვიდრებდა.

ზემონათქვამიდან ის დასკვნა უნდა გამოვიტანოთ, რომ ეროვნული განმათავისუფლებელი პოლიტიკის მთავარი

482084

ძარღვი ისაზღვრება, მუშავდება და მოძრაობაში მოდის, საერთაშორისო და შინაური პირობების სწორი შეფასებით. ისტორიამ იცის აგრეთვე არა ერთი მაგალითი, როცა მპყრობელი სახელმწიფო შინაურ წინააღმდეგობათა, თუ საგარეო გართულების გამო ინგრევა, ჩაგრული ერები თავს აღწევენ და თვისუფლდებიან. აქაც თავის მნიშვნელობას არ კარგავს საგარეო ფაქტორი, უმთავრესად მოპოებული თავისუფლების შემდგომ გამტკიცებისათვის.

ისმის საკითხი, როგორი ხასიათის ბრძოლას აწარმოებს ერი, რომლის მოძრაობას ხელს არ უწყობს საერთაშორისო პირობები, ამავე დროს, საკუთარი ძალით თავის განთავისუფლება არ შეუძლია? ასეთ შემთხვევაში, ის იმუშავებს ბრძოლის ტაქტიკას, რომელიც სავსებით იფარგლება **იმ სახელმწიფოს საზღვრებით**, რომელშიც მას უწევს, დროებითი არსებობა

აღსანიშნავია და ბევრის მთქმელი იტალიის გმირის გარიბალდის სიტყვები, გერცენს რომ უთხრა: „პოლონელ რევოლუციონერ პატრიოტების ბრძოლას აღტაცებაში მოეყვარ, მაგრამ მიკვირს, თუ როგორ შებედას მათ, გარემოს დაუხმარებლად, უიარალოდ, საზღვარ გაუხსნელად ასეთი დიდი იმპერიის წინააღმდეგ შებრძოლება და ასევე დიდხანს წინააღმდეგობის გაწევა.“ დამარცხდა აჯანყებაში პოლონეთი, მისთვის დადგა იძულებითი 'ძესვენების ხანა, და ეს გაგრძელდა მხოფლიო ომის დაწყებამდე, მაგრამ ერის გულში არ ჩამქრალა იმედი და რწმენა დამოუკიდებლობის აღსადგენად, და რაც უმთავრესია, ბრძოლამ მიიღო პასიური გამკლავების ხასიათი, სხვადასხვა ფორმებში მქლავნდებოდა ერის შეუთრეგებლობა მისი მისწრაფება, მისი სულისკვეთება. . .

ზემოდასახელებულ ერთა განთავისუფლების ჩარჩოების მაგალითებზე, შეიძლება ჩაყენებულ იქნეს საქართველოს განთავისუფლების პერსპექტივები?

უსათუოდ, — იმის დამატებით რომ ჩვენი ქვეყნის გეოპოლიტიკური ვითარება რადიკალურად განსხვავდება სხვებისაგან; საქართველო ცნობილი რუსეთის მიერ, დაპყრობილი იქნა მისივე იარაღით, დროთა სიხანგრძლივე, ისტორიულ ბოროტებას ვერ მოხსნის და ეს ოკუპა-

ცია უნდა იქნას მოხსნილი, დღევანდელი თუ მომავალი რუსეთის ხელისუფლების მიერ, რომელიც წარმოიშობა დიქტატურის ნანგრევებზე. . .

აღვნიშნოთ გაკვრით, რომ საბჭოთა კალმოსნები ბრაზდებიან და გვიტევენ სიტყვა „ოკუპაცია“ მათ ანერვიულებთ: სადა არის რუსის ჯარებიო.

შეიძლება რუსის ჯარისკაცი ყოველ წუთს თვალში არ ეჩხირება ქართველს რუსთაველის გამზირზე, მაგრამ განა ეს სცვლის საქმის ვითარებას? ვინ არ იცის, რომ რუსების ჯარით გათშემორტყმულია მთელი კავკასია და კერძოდ ჩვენი ქვეყანა, განა მის საზღვრებს დარაჯობენ ნაციონალური ერთეულები, რომლებიც არ არსებობენ. განა მოსკოვის თვალი არაა, რომ ყველა ჩვენს საზოგადოებრივ - ეკონომიურ პოლიტიკურ ცხოვრებას თვალყურს ადევნებს?

როცა ჩვენი ეროვნული ცხოვრება, ფაქტიურად მოსკოვის კონტროლის ქვეშ იმყოფება, როცა უცხო სახელმწიფო მის სასიცოცხლო ინტერესებს დაპატრონეია, რა დაეპრეტყვით ამას, თუ არა ოკუპაცია?

ჩვენი ახლო წარსულის დამპყრობელი ერის დღევანდელ მდგომარეობის ანალიზს, ჩვენ მივეყვართ იმ დასკვნამდე, რომ ქართველი მებრძოლი ძალებისაგან, 26 მაისამდე არსებული ეროვნული პოლიტიკა არ უნდა იქნას განმეორებული, რადგან ნახევარი საუკუნის მანძილზე, რუსეთის ანტიკომუნისტურ ფრონტზე, არ აღმოჩნდა მიმართულება, რომელიც უდავოდ აღიარებდეს ერების განთავისუფლებას, გარდა ცალკე პიროვნებებისა, რომელიც კითხვას არ წყვეტს.

ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ჩვენ დიდის სიმპატიით, მორალური მხარის დაჭერით არ უნდა ვეპყრობოდეთ საბჭოთა რუსეთში დაწყებულ ინტელექტუალურ ძალების პროტესტანტულ მოძრაობას, რომელიც უსათუოდ გადადის ხალხში და ფართოვდება. ეს პროცესი ძირს უთხრის იმპერიის შენობას და მიჰყავს დაშლისაკენ; მით აახლოვებს ერების განთავისუფლებას.

ეროვნულ-განმანთავისუფლებელი ბრძოლის ტაქტიკა, იცვლება დროთა გარემოების გამო, არ იცვლება მხოლოდ ერთი ძირითადი მიზანი, ურყევი და გარდუვალი: მო-

პოეზია დამოუკიდებლობისა, დაბრუნება მიტაცებულ თავისუფლებისა. . .

1924 წლის აჯანყებით ქართველ ერმა სცადა გადაეცდო ეროვნული მონობის უღელი, იგი დამარცხდა, მაგრამ მან სისხლით ჩასწერა ისტორიაში თავისი ურყევი სურვილი; მას აღარ სჭირდება ამ საშუალების ისევე განმეორება. — ქართველი ხალხის მისწრაფება ისტორიულად მოცემულია თავისუფლებისათვის გამირული ბრძოლების მაგალითებით.

რუსეთის შემობრუნების შემდეგ, გამირთა სახეები საუკუნეთა მიჯნაზე აღიმართებიან ვითარცა სიმბოლო, ერის მუდმივი გამძლავრებისა; თავისუფლების მოპოებისა და შენარჩუნებისა.

მათი რაინდული სული დასტრიალებს ფირუხად მორთულ საქართველოს მთა-ველებს, იმედის ყვაილებით ამკობს. მტრისაგან მალულად გათხრილ საფლავებს, სადაც ლაჩრული ხელით განგმირულ, თავდადებულ ქართველთა ძვლები განისვენებენ.

ეროვნულ გამირთა გაჟღეკით, მტერი ოცნებობდა ერის გულიდან ამოეფხვრა სურვილი თავისუფლებსა, მან მხოლოდ გააღვივა მისწრაფება სამშობლოს სიყვარულისა და განთავისუფლებისა.

მტერმა სიბნელეში გაუთხარა მათ მშობლიური მიწა, რათა ქართველი დედის ცრემლები აიაზმად არ დაპკურებოდა მათ სახეებს. ერმა კი მათი ხსოვნა გულში ჩამარხა. . .

თავდადებულთა დავიწყება ქართველობას არ სჩვევია, არამედ მათი სიყვარული მუდამ გულში უტარებია; მათგან გადატანილი ბრძოლები, ახალგაზრდობას ხალისით მიუღია და გაუგრძელებია.

ლაჩრულად მოკლულნი, ისინი ცოცხლობენ, რადგან მათი ხსოვნა რჩება წარუშლელი, სათაყვანებელი; ქართველობის მოსიყვარულე გულთა მოსაგონარი ისინი ცოცხლობენ, რადგან გოლგათის მთაზე, მათ წამეკითა და სიამაყით აღმართეს საანდერძო დროშა. ისინი ცოცხლობენ, რადგან სამშობლოს სამსხვერპლოზე, მათი სახეები, გაბრწყინებულნი დიდებით შემოსილნი წარდგნენ ისტორიის წინაშე.

ხელ-ფეხ შეკრულ გმირთა ხმა სამშობლოს სადიდებლად წარმოთქმული აკრობდა, შიშის ზარს სცემდა სისხლის მწყურვალე მტარვალებს.

განა თვით ჯალათი არ ეუბნება კეთილშობილებით აღსავსე ვარდენ წულუკიძეს: „თქვენ მართლაც გმირულად კვდებით, გინდათ გადასკეთ რამე თქვენებს?“ პასუხი: „გადაეციო, რომ ჩვენ ვიხოცებით ვით ქართველ პატრიოტებს შეფერის. სიკვდილით ვერ შეგვაშინებთ, ჩვენი სიკვდილი საქართველოს განთავისუფლების თავდებაა. იგი გაასალკლდევენს ერის სიმტკიცეს, ერთი ათასად გაამრავლებს მებრძოლთ.“

კოტე აბხაზის — მეორე დიდი ადამიანის და პატრიოტის სიტყვა ელვისებურად აფრთხობს ჯალათებს: „მე ვკვდები სიხარულით, რადგან ღირსი გავხდი სამშობლოს სამსხვერპლოზე ზეარაკად მიტანისა, ჩვენი სიკვდილი გამარჯვებას მოუტანს საქართველოს.“

„წადით და უთხარით რუსეთში, თუ როგორ იბრძვიან და კვდებიან ქართველები სამშობლოსათვის.“ ამაყად ეუბნება ჯალათებს პოლკოვნიკი ჩრდილელი.

როცა საკანში, ბაწრით შეკრული ვალიკო ჯუღელს ფჩხილებიდან სისხლი მოსდიოდა, მისი რაინდული ამოძახილი: „გაუმარჯოს საქართველოს, ზიზღი სამშობლოს მოღალატეთ!“ — საკანის ფანჯრიდან გარედ ტყვიასავით ვარდებოდა.

საქართველოს ბრძოლის ისტორია შარავანდედით შემოსავს ნოე ხომერიკის, ბენია ჩხიკვიშვილის, ვიორგი წინამძღვრიშვილის, ვასო ნოდუას, გოგობა ფალავას ხსოვნას, რომელნიც რუსებმა გაიტაცეს და საღლაც მივარდნილ ადგილას ლაჩრულად მოჰკლეს და მათი სხეული ყვავე-ყორნებს მიუგდეს საჯიჯგნად.

ზემოხსენებული გმირთა სახელები, მხოლოდ სანიმუშო და სიმბოლიური გახსენებაა იმ ათასეულების, რომლებიც დაეცნენ სამშობლოს სამსხვერპლოზე. მათი უკანასკნელი გმირული შეძახილები ბრძოლის საყვირია, შეუჩერებლად რომ მოუხმობს ქართველობას თავსუფლების აღდგენისთვის. მათი სამარე ერის გულია.

„ჩმ. ღრ.“

Gérant : Pr. Intskirveli.

IMPRIMERIE COOPÉRATIVE 91290 - ARPAJON (FRANCE)